

ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว THE ADMINISTRATOR IN DIGITAL LEADERSHIP OF SAKAEO PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

นายทศพร หล้าจันดี, วิรลพัชร วงศ์วัฒนเกษม
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว วิทยาลัยนครราชสีมา
Thossapond Lajandee, Wiralpat Wongwatkasem
Sakaeo Provincial Administrative Organization Nakhon Ratchasima College
Corresponding Author E-mail : thossaporn.laj@gmail.com wiralpat@nmc.ac.th

(Received : 29 February 2024 ; Edit : 13 March 2024; accepted : : 18 March 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ1)ศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2566 จำนวน 200 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกนและสุ่มอย่างง่ายเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 0.75 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 1.00 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาในยุคดิจิทัลในหลายประการ เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0 2. ผลการเปรียบเทียบระดับการประเมินของครูที่มีต่อภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษาในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัล เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเพื่อตอบสนองนโยบายของ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วที่ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรครูของอบจ.สระแก้วให้สามารถทำงานได้ทำงานดีมีผลงานโดดเด่น พัฒนาผู้อื่นได้ 3. ผลการเปรียบเทียบระดับการประเมินของครูที่มีต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์สอน ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาไปตามแผนการพัฒนาดตนเองในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง1) ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก2)ผลการเปรียบเทียบระดับการประเมินของครูที่มีต่อภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษาในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบระดับการประเมินของครูที่มีต่อภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา, สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว

Abstract

The objectives of this research are to 1) study and compare with condition on digital of directors in the Sa Kaeo Provincial Administrative Organization that classified by educational level and Work experiences. The sample group used in the research are administrators and teachers of Sa Kaeo Provincial Administrative Organization. The sample size was determined according to Krejci and Morgan's table and simple random sampling by instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a consistency index of 0.75 and a confidence value of questionnaires is 1.00. Statistics used for data analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation. and t-test

The research results found that

1. condition on digital of directors Sa Kaeo Provincial Administrative Organization Overall, it's high level. 2. Results of comparing teachers' assessment levels towards the leadership in the digital administrators Sa Kaeo Provincial Administrative Organization. Categorized by educational that overall and parts of them are not different. 3. Results of comparing teachers' assessment levels towards the leadership in the digital administrators Sa Kaeo Provincial Administrative Organization. Classified by work experiences in the overall and parts of them are not different

Keyword : Digital leadership of educational institution administrators, Sa Kaeo Provincial Administrative Organization.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วรูปแบบของเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นส่งผลให้เกิดการปรับตัวด้านพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันในการทำงานภายในองค์กร การอุปโภคบริโภค รวมทั้งการประท้วงและสงครามที่เกิดขึ้นทั่วโลกเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ทั่วโลกต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น ทำให้สังคมเปลี่ยนไปสู่ยุคดิจิทัลอย่างรวดเร็วและกว้างมากขึ้น อินเทอร์เน็ตทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร การส่งข้อมูล องค์ความรู้ต่าง ๆ ทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่มีอยู่จำนวนมากมหาศาล(Big data)ได้อย่างรวดเร็วทุกที่ ทุกเวลา (สฤัญญา แซ่มซ้อย, 2561: 216) การจัดการศึกษาทั้งการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาสถานศึกษาจะต้องใช้เทคโนโลยีและระบบออนไลน์ เพื่อการเรียนรู้และการทำงานภายใต้วิถีปกติใหม่ (New Normal) มีการเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ระบบออนไลน์มากขึ้น การสร้างอนาคตการศึกษาที่จะเข้าในระบบการศึกษาของประเทศไทยนั้นต้องอาศัยความมุ่งมั่นที่สำคัญร่วมกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (दारूरวรรณ ถวิลการ, 2564: 1) โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การด้านการจัดการศึกษาที่มีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับการเป็นพลโลกในอนาคตตามระบอบรัฐธรรมนูญการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 9 เทคโนโลยีทางการศึกษา มาตราที่ 64 ได้กำหนดว่า รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และในมาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะ ในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 18-19)

การขับเคลื่อนการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันจึงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ดิจิทัลของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการด้านยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา มุ่งเพิ่ม และขยายช่องทางการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เข้าไปในการเรียนการสอนเพื่อสร้างความคุ้นเคย และยกระดับความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนสำหรับเป็นฐานในการเรียนรู้วิชาอื่น (จัดหาและบริหารจัดการระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่ทันสมัยให้แก่ทุกสถานศึกษา สร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ และการสร้างอาชีพอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้เชิงลึกผ่านบทเรียนที่หลากหลาย (Massive Open Online Course: MOOCs) รวมทั้งส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมสำหรับค้นหาช่องทางในการสร้างอาชีพ

ภาวะผู้นำดิจิทัล เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารการศึกษายุคปัจจุบัน ดังที่ กลุณทิ ทองจันทร์(2555) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล ว่าผู้บริหารยุคใหม่นั้น เป็นผู้นำนวัตกรรมเทคโนโลยีเข้ามาใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปการศึกษาผู้บริหารการศึกษายุคใหม่ต้องนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษากันมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Sheninger, E. C. (2019) ที่ได้กล่าวถึง ความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล (Digital Leadership) ไว้ว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นสิ่งสำคัญต่อการสร้างสังคมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีการใช้เทคโนโลยีในการเชื่อมโยงทุกสิ่งให้เกิดความหมายขึ้น โดยแบ่งได้ 4 ด้าน 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลในองค์กร 3) ด้านการใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประเมินผลเพื่อพัฒนางานทั้งระบบ ซึ่งผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และมีการแบ่งปันให้กับเพื่อนได้ เพื่อก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ โดยการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวทางในการบริหารการศึกษายุคปัจจุบันในสังกัด อบจ.สระแก้วนั้น ยังมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในสถานศึกษาค่อนข้างต่ำกว่ามาตรฐานโดยส่วนใหญ่เน้นที่งานเอกสารทำให้ขาดความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้มารับบริการหรือแม้กระทั่งในการจัดการเรียนการสอนที่ยังมุ่งเน้นงานเอกสาร แต่สถานศึกษาขาดการนำแพลตฟอร์มดิจิทัลเข้ามามีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลกระทบต่อการสอนของครูและมีผลไปถึงกระบวนการปฏิบัติงานพิเศษนอกเหนือจากการสอน

ทั้งนี้จากปัญหาและความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy) ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ที่มีความเข้าใจและปรับใช้ที่ค่อนข้างช้ากว่าปกติ ประสิทธิภาพในการบริหารที่ค่อนข้างพึ่งพาอาศัยคำสั่งจากเอกสารอย่างเดียวทำให้การบริหารงานในองค์กรเกิดความล่าช้าและมีแนวทางในการ

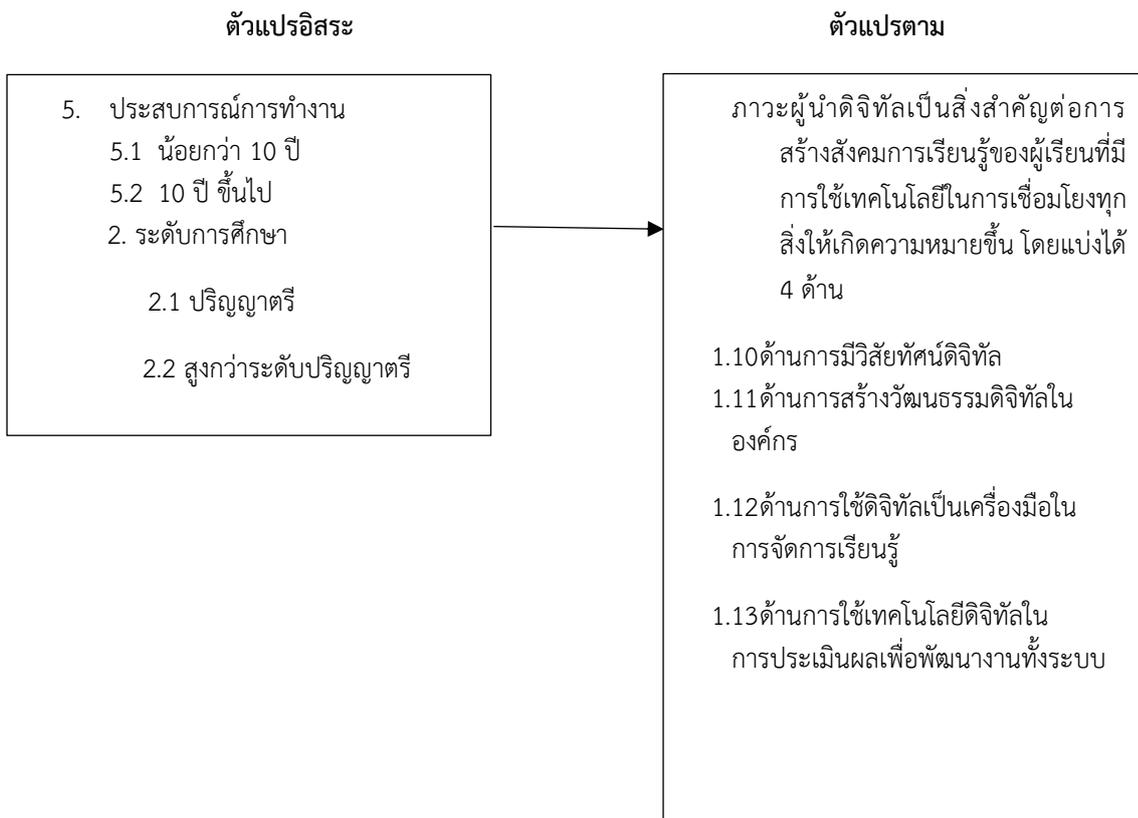
ปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมกับยุคสมัย ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว เพื่อนำข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามาปรับใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ยุคดิจิทัลได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว จำแนกตาม ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย (ถ้ามี)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ตามแนวคิดของ Sheninger, E. C. (2019) ที่ได้กล่าวถึง ความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล (Digital Leadership) ไว้ว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นสิ่งสำคัญต่อการสร้างสังคมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีการใช้เทคโนโลยีในการเชื่อมโยงทุกสิ่งให้เกิดความหมายขึ้น โดยแบ่งได้ 4 ด้าน 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลในองค์กร 3) ด้านการใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประเมินผลเพื่อพัฒนางานทั้งระบบ ดังภาพประกอบที่ 2.2

ภาพประกอบที่ 2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)

1. บุคลากรที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน

2. บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ภาวะผู้นำคติจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2566 จำนวน 265 คน

ตารางที่ 3.1 ประชากร

บุคลากร	เพศ			ระดับการศึกษา			รวม
	ชาย	หญิง	รวม	ป.ตรี	ป.โท	ป.เอก	
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	2	4	6	-	5	1	6
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	8	4	12	-	12	-	1
ครู	100	147	247	247	-	-	2
รวม	110	155	265	247	17	1	2

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2566 มีประชากรจำนวน 265 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครซี่และมอร์แกนและได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ซึ่งจำแนกตาม ประสบการณ์การทำงานและระดับการศึกษา ดังนี้

2.1 ประสบการณ์การทำงาน จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

- 1) น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 65 คน
 - 2) 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 94 คน
- รวม จำนวน 159 คน

2.2 ระดับการศึกษา จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

- 1) ระดับปริญญาตรี จำนวน 144 คน
 - 2) สูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 15 คน
- รวม จำนวน 159 คน

ตารางที่ 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
ป.ตรี	247	247	144	144
สูงกว่า ป.ตรี	18	18	15	15
รวม	265	265	159	159

ตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตาม ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

1) ระดับการศึกษา จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

- 1.1) ระดับปริญญาตรี
- 1.2) สูงกว่าระดับปริญญาตรี
 - 1.2.1) ปริญญาโท
 - 1.2.2) ปริญญาเอก

2. ประสบการณ์การทำงาน จำแนกเป็น 2 ระดับ ประกอบด้วย

- 2.1) น้อยกว่า 10 ปี
- 2.2) 10 ปีขึ้นไป

3. ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว Sheninger, E. C. (2019) ที่ได้กล่าวถึง ความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล (Digital Leadership) ไว้ว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นสิ่งสำคัญต่อการสร้างสังคมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีการใช้เทคโนโลยีในการเชื่อมโยงทุกสิ่งให้เกิดความหมายขึ้น ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล
- 2) ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลในองค์กร
- 3) ด้านการใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้
- 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประเมินผลเพื่อพัฒนางานทั้งระบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ตามแนวคิด Sheninger เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ตและการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553: 74 – 84)

3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยดำเนินการพัฒนาแบบสอบถามมาจาก Sheninger, E. C. (2019) ได้จำนวนแบบสอบถาม 35 ข้อ

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ ดร.วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

7. นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในโรงเรียน ชับนกแก้ววิทยา อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 35 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 1.00

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการกองการศึกษาฯ และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 159 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่งและระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

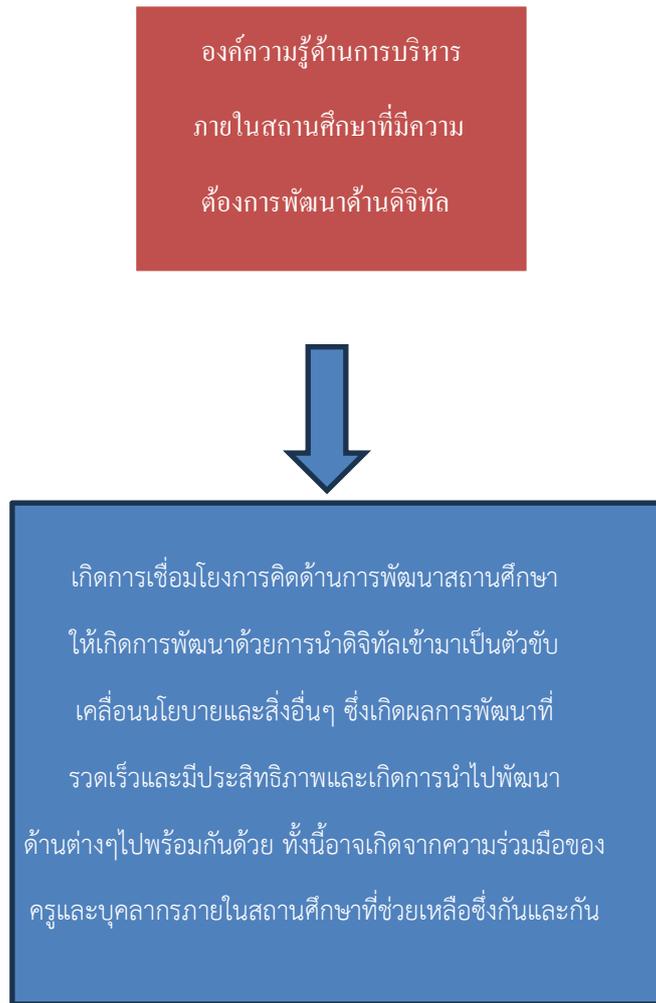
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วจำแนกตาม ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน โดยใช้ค่า t - test

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว พบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประเมินผลเพื่อพัฒนางานทั้งระบบ ด้านการใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล และด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลในองค์กร สรุปในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อันดับแรกผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้กับบุคลากรในโรงเรียนได้ รองลงมาผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษามุ่งพัฒนาและส่งเสริมให้สถานศึกษามีคุณภาพโดยมุ่งสู่ความเป็นเลิศในทุกด้านด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

2. ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลในองค์กรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อันดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการเพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน และสถานศึกษามีวัฒนธรรมการเรียนรู้ในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เป็นแบบอย่างที่ดีและมีความเป็นเลิศ

3. ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ด้านการใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อันดับแรก คือผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีหน่วยช่วยเหลือด้าน IT คอยให้คำปรึกษาและให้ความรู้กับบุคลากรในด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการติดตั้ง Wi-fi ให้ครอบคลุมทุกจุด เพื่อให้สามารถใช้ในการติดต่อสื่อสารและใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านดิจิทัลอยู่เสมอ

4. ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประเมินผลเพื่อพัฒนางานทั้งระบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อันดับแรก คือ บุคลากรในสถานศึกษาในภาพรวม สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการประเมินผลเพื่อพัฒนางานตามขอบข่ายที่ตนรับผิดชอบได้ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการประเมินผลเพื่อพัฒนางานทั้งระบบ

จากการศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วตามการประเมินของครู จำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์สอน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบระดับการประเมินของครูที่มีต่อภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน
2. ผลการเปรียบเทียบระดับการประเมินของครูที่มีต่อภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์สอน ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่องภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาในยุคดิจิทัลในหลายประการ จัดการศึกษาโดยใช้ IT เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0 การส่งเสริม สนับสนุนให้การศึกษา และสถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการที่สมวัย ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความยืดหยุ่นทางด้านความคิด ด้านบริหารจัดการศึกษาทั้งระบบพร้อมให้บริการเชื่อมโยงข้อมูล รองรับการดำเนินงานร่วมกับแพลตฟอร์มดิจิทัลต่างจึงส่งผลให้ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรชรัตน์ พรหมินทร์ และปรีชา วิหคโต (2563) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัด สพม เขต 5 จังหวัดลพบุรี โดยผลการวิจัยพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว เป็นรายด้าน อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1) **ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล** ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วมีงบประมาณที่เพียงพอในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีด้าน IT ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและด้านอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ เต็มราม (2562) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารวิชาการโดยใช้อุปกรณ์ด้าน IT ของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาภายในจังหวัดพังงา ภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

2) **ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลในองค์กร** ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจบทบาทของตนเอง และตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีต่อการจัดการศึกษา และสร้างนวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทุก ภาคการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัญญุภาศ ไยดี (2561) เรื่องการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก

3) **ด้านการใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้** ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษานั้นต้องนำข้อมูลในด้านพัฒนาการของผู้เรียน ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา มาใช้ในการวางแผนกล

ยุทธศาสตร์ IT ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธงชัย รุ่งรัตน์ (2562) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษากับปัจจัยเชิงปัจจัยต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของครู สังกัด สพม.32 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4) **ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประเมินผลเพื่อพัฒนางานทั้งระบบ** ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามองการศึกษาไทยในทุกวันนี้เป็นยุคแห่งการเรียนรู้ที่กว้าง มีรูปแบบให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเองหลากหลายด้าน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลพร พิทักษา (2561) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการการใช้ IT ภายในสถานศึกษา สังกัด สพม.6 โดยผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการประเมินของครูที่มีต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษาในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัล เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเพื่อตอบสนองนโยบายของ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ที่ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรครูของอบจ. สระแก้วให้สามารถทำงานได้ทำงานได้มีผลงานโดดเด่น พัฒนาผู้อื่นได้ พร้อมเป็นผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล โดยการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศมาบูรณาการในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมแก่บุคคลผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวัน และบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารกับข้าราชการครูได้ทันเวลาและทันที ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัตน์ รอดพัน และคณะ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนพระราชรัฐสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต1 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนพระราชรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการประเมินของครูที่มีต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์สอน ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาไปตามแผนการพัฒนาดตนเองในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูเบศ นิราศภัย และคณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ควรกำหนดนโยบายของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมและให้ความรู้กับบุคลากรในองค์กรในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ควรวางแผนในการบริหารงานด้วยระบบดิจิทัลเพื่อประเมินความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรและนำผลที่ได้มาพัฒนาบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ควรวางแผนเพื่อจัดฝึกอบรมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามสภาพจริง

ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ควรกำกับควบคุมวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติวิสัยทัศน์ดิจิทัล เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของวิสัยทัศน์ดิจิทัล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยหรือองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้อื่น ๆ ที่มีผลต่อภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาให้สูงขึ้น
- 2) กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมควรนำผลการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลกับผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงการนิเทศการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
- 3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วควรศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบและแนวทางการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- วรภรณ์ เต็มราม. (2560). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารวิชาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพังงา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต).
ภูเก็ต: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- ชัยญาติ ไยดี. (2560). การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์.
- ภูเบศ นิราศภัย. (2563). สภาพและแนวทางส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏบุรีรัมย์.